

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

III. Quid importetur in recto per Sacramentum Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

fatissactoris impositis; quare illa verba sunt, quæ determinat opera fatissactoria imposita, & explicat illorum efficaciam in ordine ad fatissaciendum ex opere operato. Verba ergo, quibus illa opera præcipiuntur, sunt quasi forma operis impositi in ratione obligatorij: eadem autem opera cum illis verbis, quibus præcipiuntur: hoc est opus obligatorium ex præcepto Confessarij, est rursus materia in ordine ad formam absolutionis, quæ est illius forma in ratione operis fatissactorij, ex opere operato. Et quoniam Sacramentum, ut Sacramentum magis denotat efficaciam, & significationem gratiæ, & sanctitatis, quam obligationis; tunc est, quod magis dicitur forma fatissactionis illa, quæ determinatur in ratione causantis, & significantis expiationem: quam illa quæ determinatur in ratione obligatorie.

47 Dices iterum, scētētia est forma respectu executionis scētētiæ: ergo impositio pœnitentiæ, quæ est scētētia iudicis, est potius forma respectu fatissactionis.

Respondetur iuxta supradictam sententiam obligatorem esse formam executionis scētētiæ in ratione obligatorie: non verò in ratione afferentis ex opere operato aliquam sanctificationem vel liberationem, vel commutationem ipsius pœnitentiæ: hanc enim significationem potius habet fatissactio ab absolutione, per quam liberatur pœnitens ab alio reatu pœnitentiæ, quæ absolutio est etiam scētētia, imò principalior, per quam iudex absolvit reum à reatu pœnitentiæ, commutando illam in opera imposita.

48 Probanda nunc est etiam secunda pars conclusionis positæ, quod scilicet fatissactio non sit pars essentialis, sed solum integralis huius Sacramenti; quod probatur primò quia remissio peccati nõ datur absque contritione, nisi per Sacramentum in receptum, sed sine contritione, & cum sola attritione datur remissio peccati ei, qui cõfiteatur, & absolvitur, licet postea pœnitentiam non impleat, vel propter oblivionem, vel propter aliam causam; remissio enim peccati præcedens non pendet ab eo quod postea à futuro est, ergo ante fatissactionem habetur Sacramentum in re, licet non omnino integrum, & perfectum.

49 Secundo: si fatissactio esset de essentia Sacramenti, nunquam posset dari essentia Sacramenti sine illa parte. Consequens autem est falsum, quia sæpe id potest contingere, 1. quando pœnitens nullam prorsus potest implere pœnitentiam, quia nimirum post confessionem amisit usum rationis, aut senium; ut dicitur in cap. ab infirmis 26 q. 7. Deinde si constaret Sacerdoti peccatum esse dimissum, quoad totam pœnitentiam per ferventem contritionem, quam pœnitens habet, tunc non oportet imponere pœnitentiam, ut docet Caiet. in summa verbo fatissactio. & alij communiter.

50 Tertiò probatur, quia si fatissactio esset pars essentialis Sacramenti, deberet pœnitens implere pœnitentiam in statu gratiæ, vel cum attritione solum, ne Sacramentum frustraretur suo effectu; quæ tamen obligatio est contra communem praxim. Nõ ergo est pars essentialis, sed solum integralis, quæ cum aliis integrat totam materiam completam huius Sacramenti.

Adverte item, has partes appellari apud Concilia non simpliciter materiam, sed quasi materiam, eo quod in aliis Sacramentis materia sit aliquid permanens & substantiale, ut aqua, oleum, &c. Et hoc videtur magis sonare nomen *materiæ*, cum in composito naturali, & in artificiali etiam materia semper sit aliqua substantia: in hoc autem Sacramento pro materia assignantur actiones pœnitentis, quæ

sunt accidentia transeuntia. Et ideo non appellantur simpliciter materia, sed quasi materia. Videatur Vasquez in presenti dub. 2. n. 8.

SECTIO III.

Quid importetur in recto per Sacramentum pœnitentiæ?

357 R Estat iam secundus sensus quæstionis positus pro qua scilicet parte supponat in recto Sacramentum pœnitentiæ, an pro omnibus, an pro aliqua solum? In hoc puncto plures esse possunt dicendi modi. Primus quod supponat in recto pro actibus pœnitentis, connotando in obliquo absolutionem pro quo adduci possunt Alex. quæst. 60. membr. 2. & Soto in 4. distict. 14. quæst. 1. art. 1. quod videtur desumi ex ipso nomine *Pœnitentiæ*, nam absolutio non est pœnitentia, sed solum pœnitens dicitur ponere pœnitentiam; an verò, omnes actus pœnitentiæ dicantur eque in recto? Aliqui dicunt supponere pro omnibus, quod videtur etiam sentire P. Vasquez in presenti dub. 2. n. 7. Alii dicunt, supponere in recto pro confessione, & fatissactione. Alij pro sola contritione quæ exprimitur per confessionem, & perficitur per fatissactionem.

358 Secundus dicendi modus est, quod hoc Sacramentum supponat in recto pro actibus pœnitentis & absolutione, in obliquo autem connotet vim Sacramentalem, quam habet, & quæ est ultima forma Sacramenti, ut Sacramentum est, ita videtur loqui Marilius in 4. q. o. art. 1. Ledesma, & alij, cum quibus videtur etiam sentire Vasquez ubi supra dicens, supponere ex æquo pro materiali, & formali, licet paulò ante dixisset, hoc Sacramentum esse contritionem, confessionem, & fatissactionem, ut sunt sub hac forma absolutionis, in quibus verbis magis videtur consentire primæ sententiæ.

359 Hanc dicendi modum probant aliqui, quia in aliis compositis artificialibus nomen significat in recto omnes partes materia, licet ex illis una se habeat ut forma respectu alterius; sic enim vnguentum rosaceum significat directè oleum & rosam, in obliquo autem ultimam formam artificij, licet rosa e iam, in quibus est perfectior vis, videantur se habere, tanquam forma respectu olei.

360 Sed hoc exemplum parum verget, quia fortassis est falsum: nam rosa significat per nomen illud adiectivum videntur importari solum de connotato, & cum totum argumentum sit à puris particularibus, non concludit. Certum enim videtur, quod in hoc etiam Sacramento iurisdicctio, vel potestas confessarij, non importetur in recto, sed solum in obliquo, licet sit aliquid intrinsecè requisitum, & non sit ultima forma Sacramenti, ut Sacramentum est.

361 Alij probant secundo quia nulla vox connotat in obliquo duas formas, sed per vocem *Sacramenti pœnitentiæ* connotatur in obliquo vis significandi, & operandi, quæ est ultima forma Sacramenti in ratione Sacramenti, ergo absolutio non potest importari de connotato, sed in recto.

362 Hæc etiam ratio supponit falsum; nam in Sacramento Eucharistiæ importatur in obliquo, non solum vis significandi, sed etiam consecratio, est enim corpus Christi sub speciebus consecratis, & in Sacramento extremæ unctionis importatur etiam in obliquo benedictio olei, est enim unctio cum oleo benedictio &c.

363 Tertius modus dicendi est, supponere in recto

P 4

pro

pro sola absolutione, ita ut Sacramentum hoc sit absolutio à Sacerdote poenitentis confessi, cum dolore, &c. In hoc sensu defendit, & explicat sententiam Scoti Angles in *quest. de Sacram. poenit.* & videtur etiam de mente Alex. Richard. & Bonavent. quatenus dicunt, quod considerando poenitentiam, prout est Sacramentum, supponit pro absolutione: & probari potest: quia Sacerdos solus est qui causat gratiam, & confert Sacramentum & tamen ipse solum ponit absolutionem.

Tota hæc controuersia est de vocibus, in qua certum est potuisse per Sacramentum poenitentiae significari materiam, & formam, utramque in recto, potuisse etiam significari solam formam, connotando materiam; vel solam materiam connotando formam; vel solam vnā partem materiae, verbi gratia, confessionem condonando alias: nam vox de se apta erat ad significandum quocumque modo. Quod autem vox, *poenitentia* videatur sonare solum actum poenitentis; parum refert, quia contingit nomen aliquod impositum ad significandum totum desumi ex vna parte magis nota. Sic enim Baptismus videtur sonare solam absolutionem & extrema vinctio solam materiam; imò aliquando ex solo effectu, ut *ordo*. Qui potius videtur effectus Sacramenti, quam ipsa actio ordinandi.

Certum etiam videtur, peccata non importari in recto, sed solum de connotato, quatenus importatur confessio peccati commissi. Ratio autem potest esse, quia cum Sacramentum sit id quod mouet Deum ad dandam gratiam; peccatum autem ex se magis moueat ad auferendam illam, non detur significari secundum se, & directè per nomen Sacramenti, sed solum de connotato.

An verò aliae partes importentur omnes aequè in recto? Dicendum videtur primò aliquando videri importari solam absolutionem in recto, ut dicebat tertia sententia; & hoc quidem non sine sufficienti fundamento. Hoc enim Sacramentum institutum est per modum condonationis, & remissionis: quando autem vnus homo condonat offensam, aut debitum alteri, tota actiuitas, & efficientia videtur esse in ipsa condonatione, & licet ad eius valorem praequiratur debitum, vel offensa condonanda, illud tamen requisitum videtur se habere ex parte materiae, non ex parte efficientis. Vnde concipiendo actiuitatem huius Sacramenti per species illius remissionis humanae, videmur concipere totam actiuitatem tenentem se etiam ex parte absolutionis & remissionis: & licet reuera absolutionis verba non habeant etiam ex se efficaciam completam, quando non praecedit confessio, & alia requisita: concipimus tamen ex parte modi concipiendi illa omnia per speciem dispositionum, licet reuera sint partes: vnde cum in usurpatione nominum sequamur plerumque modum concipiendi, & habeamus similem modum significandi, non mirum, si per hoc Sacramentum significamus etiam directè solam absolutionem connotando in obliquo cetera omnia, quae licet non legemus esse partes, ex modo tamen significandi, significamus illas per modum conditionum praequisitarum; sicut multa etiam solemus significare per aliqua nomina per modum alteri adiacentis, & ad modum accidentium, quae reuera sunt substantiae, & non adiacent. In hac ergo usurpatione vocabuli; Sacramentum poenitentiae erit essentialiter absolutio hominis confessi cum dolore peccatorum commissorum; integraliter autem, & completè erit etiam impositio satisfactionis, & eius exequutio;

nam hoc Sacramentum, ut est integrum, non solum est condonatio, sed est punitio etiam, quae includit sententiam, & eius exequutionem.

Addo tamen, frequentissimè hoc Sacramentum importare in recto non solum absolutionem, sed confessionem etiam, prout volebat secunda sententia: qui etiam modus significandi habet magnum fundamentum in re ipsa. Hoc enim Sacramentum institutum est à Christo per modum iudicii: iudicium autem humanum intrinsecè constat non solum ex sententia Iudicis, sed ex aliis actibus, iudicialibus, scilicet, accusatione, examine, confessione, &c. Cum ergo hoc Sacramentum apprehendamus etiam per speciem aliorum iudiciorum, in quibus hæc omnia significamus in recto; non mirum, si hoc etiam iudicium significemus ad modum aliorum importando omnes eius partes in recto; vnde infero, non solum confessionem poenitentis importari hoc modo; sed etiam auditionem, quae se tenet ex parte confessarij, & examen, quo ipse interrogat poenitentem, hi enim etiam sunt actus iudiciales, & pertinentes ad compositionem intrinsecam huius iudicii Sacramentalis.

Hæc ratio non videtur probare de dolore importari etiam in recto, cum ipse non sit actus iudicialis, nec pars aliorum iudiciorum. Ceterum cum hoc Sacramentum institutum etiam sit per modum reconciliationis, vnde aliquando hoc nomen solet appellari, apprehendimus etiam illud per species reconciliationis humanae, quae procul dubio constat ex voluntaria vtriusque quasi reuocatione, non solum ex parte offensis, sed etiam ex parte offendentis, qui eo ipso retractat offensam: reconciliari enim est vtrumque redire illuc, vnde voluntariè discesserat: cum ergo Christus dedit potestatem Sacerdotibus, ut eius nomine reconciliationem facerent cum peccatoribus, necessariò in hac reconciliatione includitur affectus poenitentis redeuntis sponte sua ad Deum; & per consequens hic etiam affectus in reconciliatione completè sumptus importatur in recto: reconciliari enim est, hominem redire ad Deum, & Deum redire ad peccatorem.

Adde, dolorem etiam, sicut & confessionem, & absolutionem concurrere partialiter ad gratiam, quae in hoc Sacramento significatur, & produciatur: quare cum Sacramentum; ut Sacramentum sit, quod significat, & causat gratiam; potuit aequè importari in recto dolor, sicut absolutio, & confessio, cum aequè significet, & causet gratiam. Quod cum proportionem de satisfactione dicendum videtur, quae partialiter concurrat ad perfectam expiationem peccatorum.

Dices, imò hoc titulo solam absolutionem debuisse in recto importari, quia ut supra diximus, absolutio sola est, quam Sacerdos ponit, ut Christi Minister, vnde cum efficacia Sacramenti procedat ex eo, quod sit actio Christi, quam facit per suum Minister: sola absolutio est, quae Deum moueat ad dandam gratiam: confessio autem & dolor mouent quidè non secundum se, sed prout integram absolutionem in ratione actionis Christi, eo quod Christus (ut diximus) non dedit potestatem Sacerdoti absoluendi eius nomine, nisi poenitentiam cum dolore confessum: absolutio ergo sola in recto mouet Deum; confessio verò, & dolor solum in obliquo, quatenus denominant absolutionem hic, & nunc datam nomine Christi.

Respondeo in primis non solum absolutionem fieri nomine Christi, quia auditionem peccatorum, & interrogationem, aliasque actiones, quas Sacerdos exhibet

exhibet in hoc iudicio, agit nomine Christi, & vult eius minister ad hoc ab ipso deputatus. Deinde dico, licet dolor, & confessio in recto non sint operationes factæ nomine Christi, atque ideo non sint actiones habentes ex se condignitatem, & valorem ad causandam gratiam: esse tamen etiam in recto actiones, quæ mouent moraliter Deum ad dandam gratiam propter ipsas, non quidem de condigno, sed de congruo: accedentibus autem Christi meritis eleuatae sunt, ut infallibiliter mouerent Deum ad dandam gratiam, quare iam sunt causa, si non condigne, infallibiliter tamen causantes illum effectum de congruo, non enim repugnat, aliquam esse causam moralem infallibilem, licet hanc infallibilitatem habuerit ex meritis alterius, ut probauimus tomo precedenti exemplo contritionis, quæ extra Sacramentum affert infallibiliter gratiam, quam licet non mereatur de condigno, sed de congruo, licet hanc infallibilitatem habeat ex Christi meritis; ipsa tamen contritio non est mera conditio, sed causa moralis gratiæ. Sic ergo intra Sacramentum dolor, & confessio potuerunt ex Christi meritis habere, ut congruitas, quam ex se habent ad causandam moraliter gratiam, acceptaretur infallibiliter semper ad eum effectum, & per consequens iam ipsæ etiam in recto causabunt moraliter gratiam. Hoc autem sufficit; ut in recto concipiatur nomine Sacramenti, quod quidem in suo conceptu solum importat id, quod sensibilibiter significat, & causat gratiam infallibiliter, siue id sit causa condigna, siue congrua: Vtraque enim est vera causa moralis, quantum requiritur ad rationem Sacramenti.

Solum posset ob stare, quod ipsa confessio non semper sit actus vndequeque honestas, ita ut possit placere Deo: potest enim contingere, quod procedat ex aliquo fine vanæ gloriæ venialiter culpabili, & per consequens non poterit ex se mereri gratiam etiam de condigno.

Cæterum, quidquid de hoc sit, ad hoc, ut per nomen Sacramenti potuerit in recto significari, sufficit, quod communiter loquendo, & regulariter ipsa etiam in recto causet gratiam modo explicato, licet in aliquo particulari casu id non habeat: nomina enim imponuntur secundum communem modum concipiendi, qui etiam sumitur ex communi modo operandi. Aliunde autem semper erunt partes intrinsecæ Sacramenti, & concurrent partialiter ad causandam gratiam saltem in obliquo, quatenus semper integrabunt, & denominabunt absolutionem in ratione absolutionis factæ nomine Christi, & ex ipsius auctoritate, ut supra explicatum est. Et hæc sint satis de hac questione de nomine.

Solet hoc loco disputari, quid sit in hoc Sacramento illud, quod est res, & quod est Sacramentum, & quod est res simul, & Sacramentum, de quo P. Suarez disp. 1. 8. sect. 5. & P. Vasquez q. 8. art. 1. dub. 3. de hoc tamen dixi latè in tract. de Sacramentis in genere disp. 1. sect. 8. ubi eam questionem semel pro omnibus Sacramentis explicuimus.

Posset etiam agi de necessitate huius Sacramenti, de hoc tamen dicemus infra agentes de necessitate confessionis. Item de eius iterabilitate, de qua etiam dicemus agentes de materia confessionis; an possint esse peccata eadem sæpius repetita? Denique agi solet hic de potestate clauium, & remittendi peccata: de qua dicemus disputatione sequenti agentes de sensu & potestate verborum absolutionis.

DISPUTATIO XIII.

De forma Sacramenti pœnitentiæ.

SECT. I. Verum, & quæ verba sint necessaria ad formam huius Sacramenti.

SECT. II. Quem effectum habeant verba in forma huius Sacramenti.

SECT. III. Quem sensum habeant verba in forma huius Sacramenti.

SECT. IV. Vtrum forma absolutionis possit per modum deprecationis proferri.

SECT. V. Vtrum absolutio sacramentalis possit dari sub conditione.

SECT. VI. Alia dubia circa eandem formam absolutionis.

SECT. VII. Vtrum forma absolutionis possit proferri a pluribus Ministris.

Diximus de partibus huius Sacramenti, quæ in communi, & in confuso, nunc iam agendum est de singulis distinctè, & in particulari. Inuertimus autem aliquantulum doctrinæ ordinem, agentes prius de forma: quam de materia; tum ut sequamur in hoc sanctum Thomam: qui idem facit, tum etiam quia cum materiæ plures sint partes, & longiorem tractatum desiderent oportuit prius hanc expedire quæ, & magis necessaria est, & breuior, ut postea liberior sit nobis; disputatio de materiæ partibus in particulari.

SECTIO I.

§. 1. Vtrum, & quæ verba sint necessaria ad formam huius Sacramenti.

Dvo quaruntur sub hoc titulo: Primum, an requirantur essentialiter verba propriè dicta? Secundum, quæ sint illa verba? Circa primum nonnulli iudicant, non requiri essentialiter verba propriè dicta, sed sufficere scripturam, vel aliquid, quod Sacerdos manifestet se remittere peccata. Paulus Molin. Petrus de Soto & Nauarrus quos affert Suarez in præsent. disp. 19. sect. 1. n. 1. Ratio autem potest esse, quod hoc Sacramentum institutum est per modum iudicii: ergo id, quod sufficit in rigore ad valorem sententiæ in aliis iudiciis, sufficit in hoc: quare sicut Sacramentum matrimonij absque verbis perfici potest, eo quod sequatur naturam contractum; sic hoc Sacramentum perfici posset eo quod sequatur naturam iudicii; imò in hoc ipso Sacramento pœnitens potest nutibus, vel scripto manifestare sua peccata Sacerdoti præsentem, & Sacerdos etiam potest nutibus, vel scripto imponere pœnitentiam; ergo & poterit etiam absolueret. Nec enim ex Christi institutione aliud potest colligi; nam verba illa? *Quorum remisistis peccata remittuntur eis*, &c. Non minùs verificabuntur in hoc casu; qui enim nutibus, vel scripto remittit offensam verè, & in rigore illam dicitur remittere.

Contraria sententia cõmunis est, & certa apud Theologos cum Magistro in 4. distinct. 14. & S. Thom. in præsent. q. 84. art. 3. & 4. Probatur ex Cõcilio Florentino in decreto Eugenij & Trident. sess. 14. c. 3. in quibus forma huius Sacramenti dicitur consistere in verbis illis *Ego te absoluo* &c. Et generaliter Eugen. dixit, omnia Sacramenta perfici verbis.

Si
An requirantur essentialiter verba in propriè dicta.

Ioan. 20.

verba.